

**M.A. (MUSIC) SEMESTER-II (CBCS - 2015 COURSE) : WINTER -
2018**

SUBJECT : THEORETICAL STUDIES OF RAGAS (VOCAL & INSTRUMENTAL)

Day : Wednesday
Date : 10/10/2018

Time : 03.00 P.M. To 06.00 P.M.
Max. Marks : 60

W-2018-0215

N.B:

- 1) Attempt any **SIX** questions.
- 2) Figures to the right indicate **FULL** marks.

-
- Q.1** Write in detail information and special features of Raag Bihag with example and write the notations of a Bandish in any Taal explaining its specialty in the particular Taal. (10)
- Q.2** Write the history of notation system in short. (10)
- Q.3** a) Write in detail information of Taal Zhaptal and its use in vocal/instrumental giving examples. (05)
b) Write in short on the relation Taal and Chhand. (05)
- Q.4** a) What is Aalap? Write about its role in rendition of a Raag. (05)
b) Write five Aalap set any Taal in Raag Sarang and explain them. (05)
- Q.5** a) Give comparison between Marwa and Puriya giving examples and showing difference of structure in Aalap with same set of notes. (05)
b) What are Samprakritik Raag? Explain the aspects that determine the Prakriti of a Raag. (05)
- Q.6** a) What is Rujaz? Write some examples of Rujaz that make voice/hand effective. (05)
b) What precautions should be taken to keep voice/hand in good conditions? (05)
- Q.7** a) What is Laya? Write its types. (05)
b) Write Teenpat Choupat and Duppat, of Taal Teental. (05)
- Q.8** a) Why is Raag Bageshri classified in Thaat Kafi? Discuss. (05)
b) Write five Aalap in Raag Bageshri. (05)

* * *

मराठी रूपांतर

सूचना:

- १) कोणतेही सहा प्रश्न सोडवा.
- २) उजवीकडील अंक गुणांचा निर्देश करतात.

- प्र.१ राग बिहागाची माहिती लिहा. त्यातील वैशिष्ट्ये सोदाहरण लिहून एका बंदीशीची (१०)
स्वरलिपी कुठल्याही तालात त्यातील वैशिष्ट्यांसह लिहा.
- प्र.२ स्वरलिपीचा इतिहास सविस्तर लिहा. (१०)
- प्र.३ अ) ताल झपतालाची सविस्तर माहिती लिहून तिचा गायन/वादनासाठी उपयोग (०५)
सोदाहरण स्पष्ट करा.
ब) ताल आणि छंद यांचे सहसंबंध स्पष्ट करा. (०५)
- प्र.४ अ) आलाप म्हणजे काय? राग प्रस्तुतीकरणात त्याची भूमिका स्पष्ट करा. (०५)
ब) सारंग रागातील पाच आलाप स्पष्टीकरणासहित लिहा. (०५)
- प्र.५ अ) राग मारवा आणि पूरिया यांची तुलना करून त्यांच्यातील भेद सारख्याच (०५)
स्वरालापातून स्पष्ट करा.
ब) समप्रकृतीक राग म्हणजे काय? कुठले घटक त्यास कारणीभूत ठरतात. (०५)
- प्र.६ अ) रियाज म्हणजे काय? आवाज/हात परिणामकारक करण्याच्या रियाजाच्या काही (०५)
पद्धती लिहा.
ब) आवाज/हात सुस्थितीत ठेवण्यासाठी कुठली काळजी घ्याल? (०५)
- प्र.७ अ) लय म्हणजे काय? लयीचे प्रकार विषद करा. (०५)
ब) ताल तीन तालाची दुप्पट, तीप्पट, चौपट लिहा. (०५)
- प्र.८ अ) राग बागेश्री काफ़ी थाटात कसा? कारणे द्या. (०५)
ब) राग बागेश्री चे पाच आलाप लिहा. (०५)

* * * * *